

Eldorado

— A táplálkozó Budapest. —

El dorado spanyolul van és annyit jelent, hogy: aranyozott. A spanyol kalandorok mindig azt a földet keresték, a hol a kincs, a drágaság szanaszét hever, a hol nem kell bányák mélyében izzadni a nemes ércekért. A spanyol hódítók, a conquistadorok és a spanyol martalócok, a desperádók álma egyaránt az aranyország volt, el pais dorado, a hol csak le kell hajolni és már marokkal szedhető a gyöngy, a drágakő, az ezüst, az arany. Bejárták a két Amerika minden részét Kaliforniától a Tierra del Fuego-ig, találtak is rengeteg aranyat, ám az igazi Eldorado ismeretlen maradt előttük. Miért nem jöttek Budapestre?

Hiszen, szó sincs róla, az arany itt sem hever az utcán. Mégis eldorádója ez a város a könnyű lelkiismeretű, a kártevéstől, az erőszakosságtól vissza nem riadó embereknek. A milyek pl. az élelmiszerhamisítók. Franciaországban már azt is börtönnel büntetik, a ki nyereszkeskedő vágyból a rendesnél és általánosnál magasabb áron adja el az élelmiszereket. Amerikában pedig — holott szerintünk Amerika a harcosok földje — van egy törvény, a Poor Food Law, a tiszta élelmiszer törvénye, a mely már-már kegyetlen szigorúsággal védi a fogyasztókat a termelők és gyárosok kapzsisága ellen. Romlott hus, hamisított tej, pancsolt vaj ismeretlen fogalom is Amerikában. A mint egyébként, teljesen kihálófélben van az ilyesmi már Európában is és sehol sem az a fogyasztók panasza, hogy az élelmiszer hamis, vagy romlott, hanem legfőljebb az, hogy — drága. Csak Budapesten gyönyörködhetik a lakosság abban, hogy az ennivalója nemcsak rengetegbe kerül, hanem azonfölül rossz is, és — a legenyhébben szólva — ártalmas is.

Miért? Azért, mert nálunk a törvény nagyon szelid, a hatóságok pedig még szelidebbek. Annyira szelidek, hogy szinte az a látszat, mintha tudatosan szemet hunynának a százezrek egész-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságrizikok

Osztályozás

614.31

Szerző

Cím Eldorado.

Hely

Idő

"1913"

Forrás: Esti ujsag

Személy

Bp.

1913 1/16

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

ségét rontó és romboló gazságok fölött. Ezt nehéz elhinni, annyira valószínűtlen. És mégis el kell hinni, annyira igaz. Ime.

Említettük, hogy a fővárosban az

élelmiszerek ellenőrzését az előjáróságok irányítják, kerületenként külön-külön. Ugyancsak az előjáró méri ki az elsőfoku büntetést is a bebizonyult hamisítás esetén. Most már józan észszel nem is gondolhatni mást, mint hogy a kirótt büntetésekről a Városházán főkönyvet vezetnek, a hol minden egyes hamisítónak följegyzik a nevét és a neve mellé odairják elszentvedett büntetéseinek a számát és a fokát. Annyira nyilvánvaló, hogy ez más-képpen nem is lehetséges, hogy még föltevésnek is lehetetlenség az ellenkezője. Nos tehát, ha lehetetlen, akkor természetes, hogy Budapesten másként van, itt nem vezetnek törzskönyvet a hamisítókról, itt minden kerület külön intézkedik, külön végez a maga zsebrákjaival, de hogy kik azok és mit cselekedtek, miben bűnösök, arról egyik kerületi előjáróság sem értesíti a másikat. Ez hajmeresztő hiba és fogyatékos és egymagában véve is elég arra, hogy meddővé, sikertelenné tegye az egészségrontók ellen való védekezést. A fővárosnak egy legfőbb közegészségügyi tisztviselője mondotta e kérdésrel kapcsolatosan a következőket:

— A magyar fővárosban az élelmiszerhamisítást a kerületi előjáróságok üldözik, maga az előjáró az elsőfoku bíró. Második fokon a tanács dönt, harmadsorban a belügyminiszter, esetleg a földművelésügyi miniszter. A hamisítók nyilvántartását a kerületek külön-külön végzik. Arról a kereskedőről, a kit például az ötödik kerületben már talán tizszer is megbüntettek, a hatodik kerület előjárósága nem tud semmit. Ha azután az ilyen hamisítónak az egyik kerületben lehetetlen már megmaradnia, részint, mert rossz a hire, részint pedig, mert a hatóság is jobban ügyel rája, egyszerűen eladja a boltját, átköltözik egy másik kerületbe és ott mint illetetlen becsületű, teljesen korrekt ember folytathatja a hamisítást. A míg ott is rá nem jönnek, ott is meg nem büntetik egy tucatszor és a mikor azután ismét tovább vándorol. Hála Istennek, tiz kerülete is van a fővárosnak.

— Nagyon szomorú dolog ez, de van benne humor is bőven. Például sok az olyan kereskedő, a kinek esetleg mind a tiz kerületben van egy-egy fióküzlete. Most már lehetséges, hogy az egyik kerületben rajtakapták a hamisításon, mi sem volna természetesebb, hogy azonnal razzit tartsanak a többi boltjában is, mert hiszen valamennyi üzletében ugyanazt a portékát árusítják. Erről azonban szó sincsen. Az egyik kerületben ugyan eljárnak a hamisító ellen, de a többi kilenc kerületben tovább árusítják a veszedelmes holmit, mignem — talán évek mulva — egyszer másutt is megfogják.

Budapest hatóságainak illetlen gondatlansága, felületessége és szintén

bűnös könnyelműsége — ismételjük — lehetetlenségnek látszik. Annál réme-sebb, hogy a dolog így van. Csak ilyen formán érthető, hogy az élelmiszerhamisítások száma Budapesten évről-évre elszomorítóan növekszik. Mert a ki csálni akar, hamarosan észreveszi, hogy könnyen és veszedelem nélkül teheti itt, a fővárosban. Hiszen a legnagyobb pénzbüntetés hatszáz korona. Ezt is csak az esetben róják ki, ha a hamisítót már többször fölönfoglák. Ha azután valamelyik méregkeverőnek az egyik kerületben már sok van a rovasán, ha már mindig a legnagyobb büntetést kapja, egyszerűen odébb áll egy kerülettel és ott elülről kezdi a büntetéseket a tiz-husz koronáknál.

Mert a vándormadár mellé a főváros hatóságainak a bölcsesége megteremtett egy új különösséget: a vándorló — jómadarat.